



Behandles av:	Møtedato:	Utv. Saksnr:
Formannskapet		
Bystyret		

Arkivnr: K2-T12	Saksbehandler: Kristin Uleberg	Dok.dato: 25.11.2024
Arkivsaksnr.: 24/1504-9	Tittel: Kommuneplanlegger	

Reinvestering av utenlandskabler

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Bystyret har følgende innspill til melding om reinvestering av Skagerak forbindelsene:

1. Begge de nye traseene i Lillesand kommune, 3.1 og 4.0 har store konsekvenser for næringsområder, naturvernområder og friluftsområder, og NVE bør ikke gå videre med disse traseene, men heller gjenbruke eksisterende trase, eventuelt en annen trase som er mindre konfliktfylt.
2. Samtidig som det jobbes med reinvestering, så må det komme på plass tiltak for å utjevne prisforskjeller i landet, slik at det ikke slår negativt ut i Agder, fordi man tilfeldigvis bor i nærheten av kablene, ettersom eksportinntektene fra kablene tilfaller hele landet.

Sammendrag:

Statnett og Energinet eier og driver i dag fire likestrømforbindelser mellom Norge og Danmark, kalt Skagerrak-forbindelsene. Disse benevnes Skagerrak 1, 2, 3 og 4 (heretter SK1, SK2, SK3 og SK4) som går mellom Kristiansand transformatorstasjon i Norge og Tjele transformatorstasjon i Danmark. Denne saken gjelder to av forbindelsene, SK1 og SK2, som nærmer seg slutten av sin levetid, og Statnett og Energinet har i felleskap besluttet å vurdere reinvestering av disse.

Bakgrunn for saken:

Statnett og Energinet eier og driver i dag fire likestrømforbindelser mellom Norge og Danmark, kalt Skagerrak-forbindelsene. Energinet er en selvstendig offentlig virksomhet som eies av det danske Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet. De fire likestrømsforbindelsene benevnes Skagerrak 1, 2, 3 og 4 (heretter SK1, SK2, SK3 og SK4) og går mellom Kristiansand transformatorstasjon i Norge og Tjele transformatorstasjon i Danmark. To av forbindelsene, SK1 og SK2, nærmer seg slutten av sin levetid, og Statnett og Energinet har i felleskap besluttet å vurdere reinvestering av disse.

Saksopplysninger:

Siden ikke det er så ofte Bystyret behandler energisaker, velger kommunedirektøren å beskrive behandlingsmåten for saken:

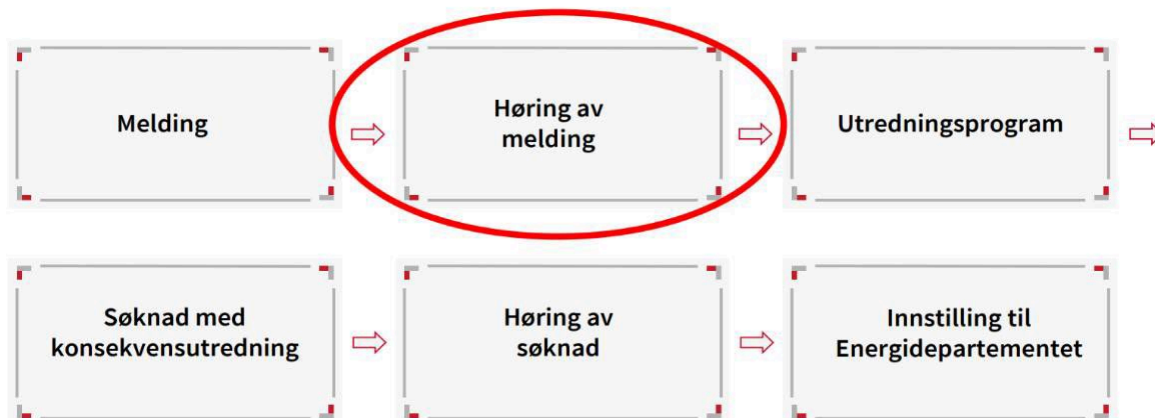
Behandling av anleggskonsesjoner

Nettanlegget behandles etter energiloven og er unntatt fra behandling etter plan- og bygningsloven. Det er likevel krav om konsekvensutredning. Dette betyr at det kan gis

anleggskonsesjon og bygges anlegg uavhengig av planstatus, og at det ikke skal lages reguleringsplan eller gis dispensasjon for slike anlegg.

Kommuner og berørte statlige etater kan reise innsigelser mot konsesjonssøkte tiltak, når søknaden er på høring. Innsigelser må være fremmet innen høringsfristen satt av NVE. En innsigelse som ikke blir imøtekommet og trukket, fører til at saken etter behandling i NVE, avgjøres av Olje- og energidepartementet.

Figuren nedenfor viser stegene i behandlingen av anleggskonsesjoner. Vi er nå på høring av melding, og i denne fasen kan ikke Bystyret fremme innsigelse, men gi sine signaler til trasevalg eller om det spesielle tema man ønsker utredet.



Figur 1: Stegene i behandlingen av anleggskonsesjoner

Behandling av adkomstveier

Adkomstveier som er nødvendig for bygging og drift av energianlegg skal også behandles etter energiloven, samtidig med anlegget. Adkomstveier til kraftproduksjonsanlegg kan reguleres dersom kommunen ønsker det, men det er ikke nødvendig. Dersom det ikke utarbeides reguleringsplan, kreves det dispensasjon fra kommuneplanens arealdel når adkomstveiene er i strid med arealbruk eller bestemmelser. Vilkårene for å gi dispensasjon vil alltid være til stede når det foreligger en endelig konsesjon.

Utsatt frist

Statnett har oversendt melding og forslag til utredningsprogram om reinvestering av Skagerakforbindelsen SK1 og SK2 til NVE, og det er NVE som nå har sendt denne på høring, med frist 31.12.2024. Lillesand kommune har fått utsatt frist til 7.2.2025, slik at saken kan behandles i Bystyret. NVE vil at kommunedirektørens innstilling blir sendt innen opprinnelig frist, og at Bystyrets vedtak ettersendes.

Melding om reinvestering av SK1 og SK2

Meldingen er en overordnet beskrivelse og begrunnelse for Statnetts planer om reinvestering av SK1 og SK2. Den beskriver ulike traseer, og forslag til hvilke temaer som skal konsekvensutredes før man kan søke konsesjon. Meldingen omfatter alle tiltakene, som ligger i Kristiansand, Vennesla, Birkenes og Lillesand kommuner, men denne saken omhandler kun tiltakene i Lillesand kommune.

Hovedgrunnen til reinvesteringen er at Skagerrak-forbindelsene bidrar til en effektiv utnyttelse av den samlede kraftverksparken i Norge og Danmark.

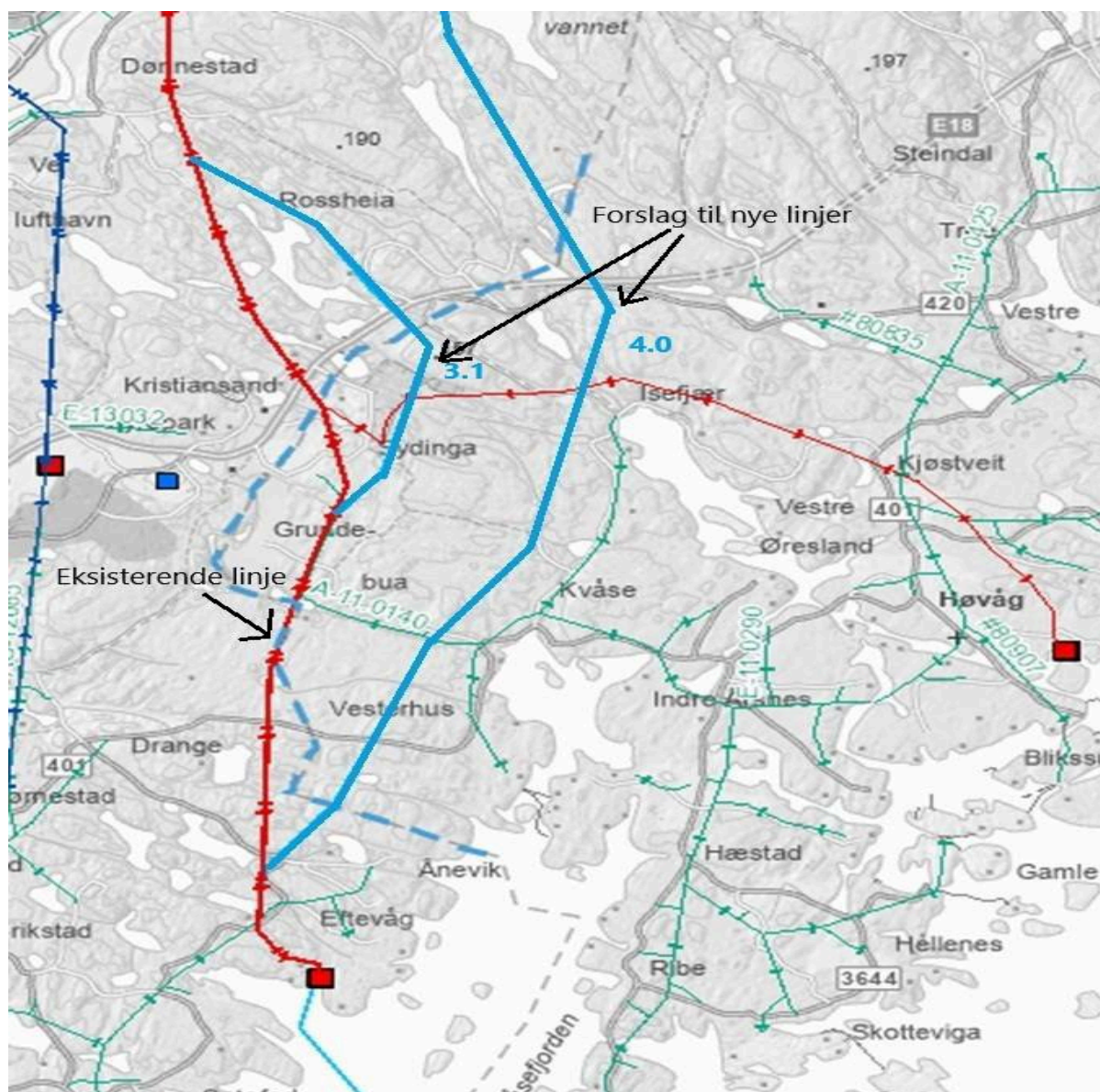
Lillesand kommune har i dag en del av eksisterende linja på ca. 2,3 km, og ytterligere ca. 600 meter ligger i kommunegrensa mot Kristiansand.

NVE opplyser i oversendelsen at de ønsker å få innspill til hvilke utredninger som bør gjennomføres før utarbeidelse av konsesjonssøknad, som f.eks.

- Mangler i Statnetts forslag til utredningsprogram, eksempelvis tema eller spesielle lokale forhold som ikke er ivaretatt og metoder som bør benyttes til særskilte temaer i utredningene.
- Innspill til Statnetts meldte traséalternativer
- Om det er nye alternativer som bør utredes utover de som er meldt

Generelt om traseene som er foreslått i Lillesand kommune

Det er foreslått tre traseer i Lillesand kommune; eksisterende trasé, 3.1 og 4.0. Alle er luftstrekke, og vil få en byggeforbudssone på inntil 44 meter på hver side fra senter linje. Innenfor dette beltet legges det restriksjoner for oppføring av bygg og andre installasjoner og/eller aktiviteter. Der det finnes skog innenfor dette beltet må det utføres skogrydding.



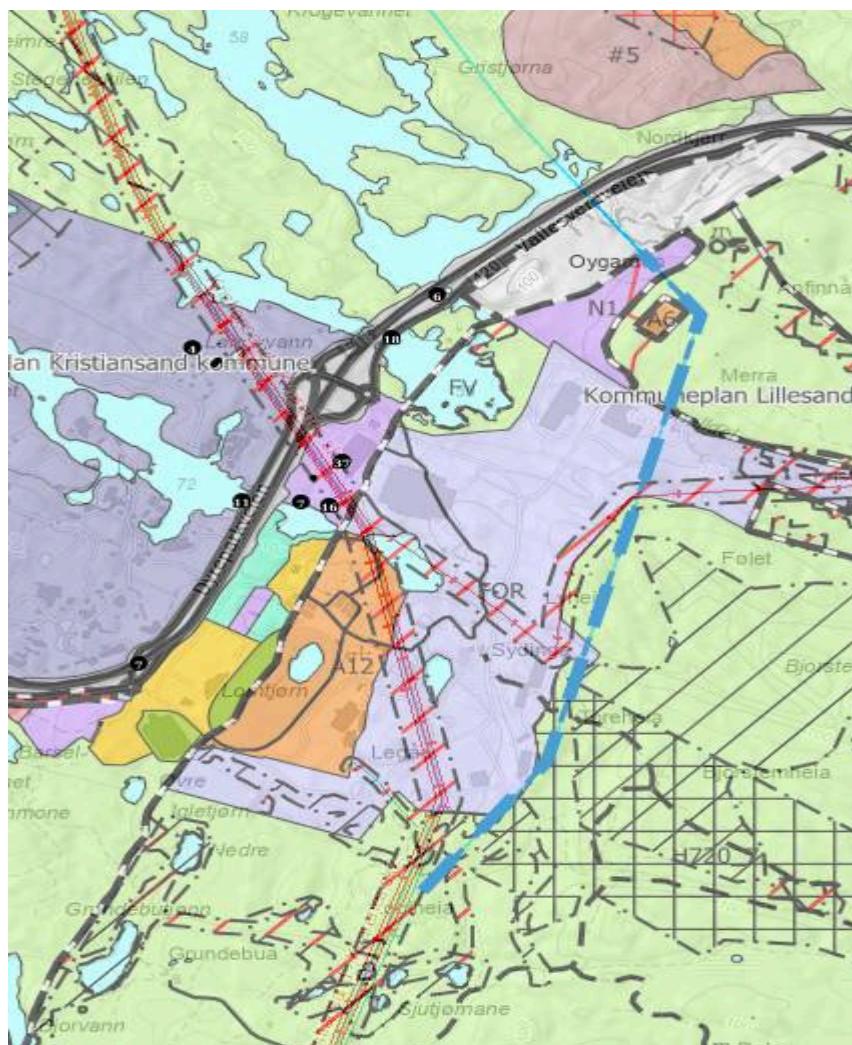
Figur 2: Stipla blå linje er kommunegrense, tykk rød linje er dagens trase, og de to blå linjene merket 3.1 og 4.0 er forslag til nye traseer.

Dagens trase

Dersom man velger dagens trase, så må man ifølge Statnett, bygge en parallell linje til den eksisterende linjen for å kunne opprettholde drift og forsyningssikkerhet. Det kan være utfordrende å få til på grunn av bebyggelse, blant annet i Sørlandsparken. Etter kontakt med NVE, så viser det seg at det er mulig å bygge i samme trase, men det kan bety nedetid for linjen.

Trase 3.1

Alternativ 3.1 er en undervariant av alternativ 3.0 (eksisterende trase). Den delen av traseen som går gjennom Lillesand kommune er ca. 2,3 km og går gjennom Sørlandsparken øst, hvor det er en nylig vedtatt reguleringsplan. Videre går traseen inn i et område som har uavklart planstatus på i kommuneplanens arealdel, og hvor Statsforvalteren har innsigelse på grunn av leveområder for arter, og fare for forurensning fra syredannende bergarter.

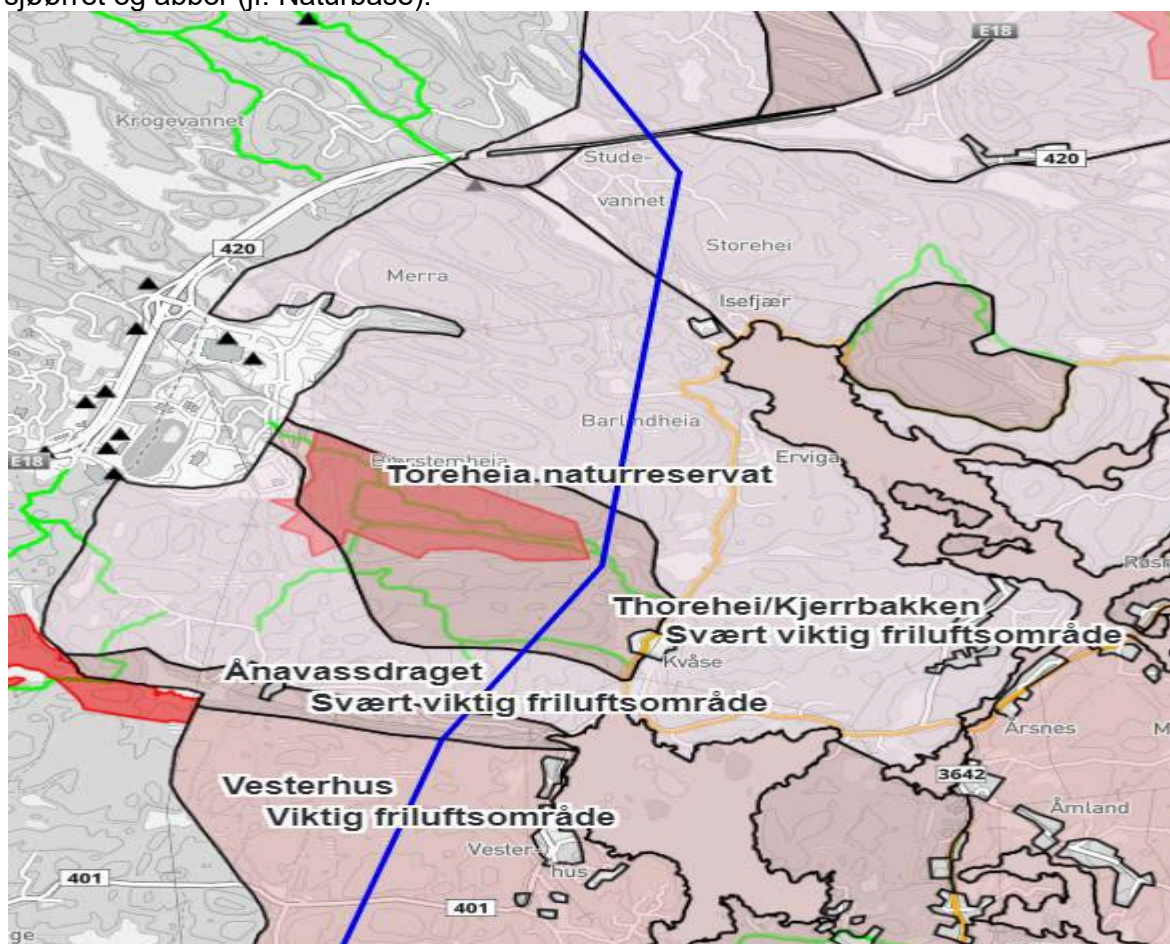


Figur 3: Kartet viser et utsnitt fra kommuneplanens arealdel, hvor den blå stipla linja viser forslag til trase som går gjennom Sørlandsparken øst.

Trase 4.0

Alternativ 4.0 går gjennom den vestlige delen av Høvåg. Traseen går i beltet mellom E-18 og kysten. Den foreslåtte traseen krysser i sør et område for spredt næring i LNF, og går videre nordover i LNF område. Traseen går gjennom flere områder som er kartlagte som viktige og svært viktige friluftsområder. Man kan nevne at den går igjennom Thorehei/Kjerrbakken som er kartlagt som «svært viktig friluftslivsområde», og krysser flere merka turløyper i dette området. Traseen går også langs Toreheia naturreservat. Den krysser Anavassdraget som er vernet (verneplan for vassdrag). Vassdraget er rikt på kulturminner, og er gyteplass for

sjørret og abbor (jf. Naturbase).



Figur 4: Blå linje viser forslag til trase 4.0, røde og rosa områder er friluftsområder og naturreservat.

SK1 og SK2 og høye strømpriser i Agder

Oppgraderingen av eksisterende utenlandskabler fra Norge til Danmark/Europa er en nødvendig investering for å opprettholde landets posisjon som en stabil leverandør av fornybar energi, samt at Norge kan importere billig strøm fra Danmark når vindkraften produserer mer enn det danske markedet trenger. Denne samhandlingen optimaliserer ressursutnyttelsen. Ulempen for Agder er at dette fører til høyere strømpriser enn i resten av landet.

Vurderinger:

Kommunedirektøren har følgende innspill til meldingen og forslag til utredningsprogram:

Mangler i Statnetts forslag til utredningsprogram

Kommunedirektøren mener at utredningsprogrammet bærer preg av å være et standard utredningsprogram som brukes i slike saker, og derfor er de fleste interesser omtalt, og skal følgelig utredes. Kommunedirektøren påpeker at det ikke er nevnt fare for forurensning fra syredannende bergarter. Dette er en stor utfordring mange steder i Lillesand kommune, og kan også forekomme i forslagene til nye traseer. Sprenging kan føre til forurensning av vann, og i den grad det skal sprenges så må dette utredes. Lillesand kommune har retningslinjer for prøvetaking og karakterisering, men disse er under revisjon, så Statnett/NVE må kontakte kommunen for å få informasjon om hva som må med i utredningsprogrammet dersom man går videre med de nye traseene. Berggrunnskartet for Kristiansand er under revisjon, og foreløpige resultater fra ny berggrunnskartlegging i Kristiansand, gir grunn til å tro at sonene med mistanke om syredannende bergarter fra "risiko-kartet" ikke er helt presise.

Innspill til Statnetts meldte traséalternativer

Trase 3.1 beslaglegger nylig regulert næringsområde i Sørlandsparken øst. Næringsareal er

en begrenset ressurs, og siden det vil bli et byggeforbud i totalt 88 meter, vil kommunedirektøren derfor allerede nå fraråde og beslaglegge næringsarealet i Sørlandsparken øst. Kommunedirektøren gjør oppmerksom på at det foreligger uløste innsigelser til kommuneplanens arealdel (se kommuneplanens arealdel), angående leveområdet for arter og fare for forurensning fra sulfid. Innsigelsen ligger til avgjørelse hos Kommunal- og distriktsdepartementet.

Trase 4.0 ligger i stor grad i beltet mellom kysten og E-18. Dette kystnære område har mange interesser, og er derfor under sterkt press. Siden all vegetasjon tas ned i totalt 88 meter, har luftstrekk store bruks- og landskapsmessige konsekvenser. Kommunedirektøren mener at det å bygge ut et luftstrekk ikke er forenlig med verdiene i naturreservatet Toreheia (vern av edellauskog), og Thorehei/Kjerrbakken som er kartlagt som «svært viktig friluftslivsområde», eller de øvrige viktige og svært viktige friluftsområdene, og anbefaler derfor at det at man heller ikke går videre med denne traseen.

Økonomiske konsekvenser

Kablene har ingen direkte konsekvenser for kommunens økonomi, men en forringelse av næringsområde har en indirekte negativ økonomisk konsekvens for kommunen. Forringelse av friluftsområde har en «ikke prissatt» konsekvens for kommunen.

Utenlandskablene fører erfaringsmessig til høyere strømpris i Agder, enn i landet forøvrig. Dette oppfattes som urettferdig for kommunens innbyggere. Kommunedirektøren mener at samtidig som det jobbes med reinvestering, så bør det komme på plass tiltak for å utjevne prisforskjeller i landet, slik at det ikke slår negativt ut i Agder, fordi man tilfeldigvis bor i nærheten av kablene, ettersom eksportinntektene fra kablene tilfaller hele landet.

Konklusjon:

Kommunedirektøren har forståelse for at en reinvestering av kablene er viktige for Norge fordi de gir landet muligheten til å balansere nasjonal kraftproduksjon og etterspørsel gjennom eksport og import. Samtidig ser kommunedirektøren allerede nå at det er utfordringer og store negative konsekvenser med de nye traseene. Kommunedirektøren mener at det ikke er hensiktsmessig å gå videre med verken trase 3.1 eller 4.0.

Kommunedirektøren anbefaler derfor Bystyret å vedta at NVE legger nye kabler i samme trase som de eksisterende, eller en annen trase som er mindre konfliktfylt, som f.eks. sjøkabel inn Topdalsfjorden.

Saksdokumenter:

Høring av Statnetts melding om reinvestering av Skagerrak 1 og 2 og invitasjon til møte 19.11.2024